

Doctor *honoris causa*

Bruno Dente

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

Doctor honoris causa

BRUNO DENTE

Discurs llegit
a la cerimònia d'investidura
celebrada a la sala d'actes
de la Facultat de Politiques i de Sociologia
el dia 7 d'octubre de l'any 2019

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

Índex

Presentació de Bruno Dente per Joan Subirats Humet	5
Discurs de Bruno Dente	15
Discurs de Margarita Arboix, rectora de la UAB	31
<i>Currículum vitae</i> de Bruno Dente	39
Acord de Consell de Govern	51

PRESENTACIÓ
DE
BRUNO DENTE
PER
JOAN SUBIRATS HUMET

LAUDATIO

Una *laudatio* té com a objectiu exposar de manera sintètica els mèrits del candidat per a l'obtenció del títol o guardó de què es tracti. Em sento molt honorat de poder fer avui aquesta argumentació en relació amb una persona que crec que mereix més que de sobra aquest doctorat *honoris causa* que la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia de la UAB ha decidit atorgar-li.

He ordenat els meus arguments en dos grans blocs, en el primer posaré en relleu la trajectòria acadèmica i professional del professor Dente, i després em referiré més directament als importants vincles que lliguen aquesta trajectòria amb la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia de la UAB, i més concretament amb el desplegament de l'especialització en l'anàlisi i la gestió de les polítiques públiques, que des dels seus inicis ha estat un dels signes distintius dels estudis de Ciència Política a la UAB.

El professor Dente es va llicenciar en Dret a Milà l'any 1969, en uns anys en què, com a casa nostra, la universitat era un camp no només d'aprenentatge teòric sinó també un espai d'experimentació política. Tot just graduat va començar a treballar a l'Institut de Ciència de l'Administració de Milà fent palès el seu interès per les administracions públiques i les seves capacitats d'intervenció. La seva carrera acadèmica es va iniciar l'any 1974 a la Universitat de Sàsser, dins

---

una tradició, ben italiana, de carreres professionals que obliguen a moure's per diferents universitats. Va arribar a la històrica Universitat de Bolonya l'any 1978, on hi va romandre més de dotze anys com a professor de Ciència de l'Administració. Al mateix temps, i a la seva pròpia ciutat, Milà, va començar a treballar professionalment com a assessor científic en el camp de la recerca aplicada i l'assessoria a les administracions públiques des de l'Istituto di Ricerca Sociale, on va continuar col·laborant fins a la seva recent jubilació.

Abans d'arribar a la seva darrera posició com a catedràtic d'Anàlisi de les Polítiques Públiques al Politècnic de Milà, va fer de professor a l'Escola Superior d'Administració Pública de Roma i a l'Escola d'Arquitectura de Venècia. La seva trajectòria mostra una creixent presència de la seva perspectiva analítica i politològica en camps com l'urbanisme, les polítiques urbanes, les polítiques ambientals i l'avaluació de les polítiques públiques. Espais acadèmics i pràctiques professionals que valoren especialment la perspectiva crítica que ofereix l'anàlisi de decisions públiques, camp en el qual Bruno Dente és un referent a Itàlia i a Europa. Això ha fet que l'hagin convidat en estades de recerca en centres tan significatius com el Wissenschaftszentrum de Berlín, els instituts de Ciències Polítiques de París i Grenoble o l'Institut de Govern Local de Birmingham, entre molts d'altres.

Al llarg d'aquests cinquanta anys de carrera professional no ha deixat mai de combinar rigor acadèmic i pràctica de recerca teòrica, amb capacitat aplicada i interacció constant amb decisors públics. Aquesta és una de les característiques que més destaquen en el professor Dente i des de la qual més ens ha ensenyat.

En efecte, sempre vinculant acadèmia i recerca aplicada, el professor Dente té una llarga i rica experiència en matèria de recerca en multitud de projectes europeus, dirigint i participant en equips multinacionals amb experts de diferents especialitats, principalment en els camps ja

---

esmentats de gestió pública i de polítiques urbanes, ambientals i metropolitanes, entre d'altres.

Les seves publicacions, més de trenta llibres d'autoria o coautoria i més de cinquanta articles en revistes internacionals especialitzades, són molt rellevants i inclouen tant contribucions teòriques del màxim nivell acadèmic i científic com llibres més pensats per a la docència i informes de tota mena en els seus camps d'especialització. Un dels més recents és el que vam publicar plegats, *Decisiones públicas*, fruit de la seva generositat a deixar-me compartir i situar en el nostre espai i en la perspectiva llatinoamericana un llibre previ que ell mateix havia publicat en italià i posteriorment traduït a l'anglès.

Com a professional, destaquen les seves col·laboracions constants tant amb diferents direccions de la Unió Europea, com amb el Govern italià, els governs regionals i locals de diferents indrets d'Itàlia i la seva especial dedicació als camps de l'avaluació de polítiques públiques, de governança i recerca de les universitats i d'organització i funcionament de les administracions públiques. Ministres com Franco Bassanini, Luigi Nicolais o Renato Brunetta l'han inclòs entre els seus principals col·laboradors en temes de funció pública i avaluació.

Ens trobem, doncs, davant d'un universitari de cap a peus, que mai no ha deixat de pensar en termes aplicats. No crec que ningú pugui dir que el professor Dente hagi caigut mai en el problema del qual fa uns anys ens advertia Joseph Nye: «El perill és que la ciència política ens digui cada cop més i més coses sobre temes cada cop menys i menys rellevants». Fa ja molt de temps, Aristòtil ens parlava de tres aproximacions possibles en el camp del saber: *episteme*, *teknè* i *frònesi*. La primera ens parla de coneixement científic, la segona, de coneixement estrictament tècnic, i la tercera ens situa en un coneixement que necessàriament incorpora valors, judicis i decisions, entenent que el coneixement no pot deslligar-se de la pràctica social. La llarga trajectòria del professor Dente ens emplaça sempre en aquest «coneixement

---

situat» que busca capacitat analítica sense defugir el contrast entre actors i valors.

Si ens referim ara a la seva incidència a casa nostra, cal començar esmentant que el professor Dente va venir a Barcelona l'any 1985 en el marc de la celebració a la ciutat de les sessions conjuntes de l'European Consortium of Political Research. El comitè organitzador, presidit per Josep Maria Vallès, havia demanat la celebració d'aquest important congrés, que aplega el bo i millor de la ciència política europea, perquè es fes just un any abans de la posada en marxa d'aquesta facultat on som. En efecte, l'octubre de 1986, es van iniciar les activitats de la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia, el primer centre que va decidir crear la Generalitat un cop traspassades les competències en matèria d'universitats al Govern català.

Aquella vegada, jo mateix vaig tenir ocasió de conèixer Bruno Dente mitjançant l'ajuda del professor Helmut Wollman, que ens va presentar com dos especialistes en polítiques públiques. Recordo que, amb raó, el professor Dente va dir que si no em coneixia, com així era, no podia ser especialista en polítiques públiques. El cert era que jo tot just havia començat a interessar-me pel tema a partir de la meua participació en les sessions de l'European Consortium for Political Research (ECPR) a Salzburg, l'any 1984, i estava simplement introduint-me en la matèria. Aquellencontre fortuït va iniciar el que seria una llarga amistat i un mestratge que cal reconèixer en el que podríem anomenar l'escola de polítiques públiques a Barcelona i, de retruc, a la resta d'Espanya.

Més enllà de les anècdotes, el cert és que, a partir de 1987, quan en aquesta facultat es va iniciar la docència de les matèries d'Anàlisi de Polítiques Públiques i de Gestió Pública (avui encara presents), la petjada del professor Dente i d'altres grans referents en aquestes matèries va començar a fer-se palesa. Aquestes assignatures i el seu enfocament eren aleshores una novetat absoluta en el panorama docent

---

d'una ciència política que començava a normalitzar la seva presència després del llarg parèntesi del franquisme. I cal destacar també la manera com es va produir aquest desembarcament.

En efecte, si bé la presència de la ciència política a Europa podríem dir que comença formalment a l'inici del segle XIX a la Universitat d'Uppsala, l'aproximació més específica de polítiques públiques és molt més propera en el temps. De fet, es dona als anys cinquanta del segle passat amb les aportacions de Harold Laswell. A Europa la seva influència no arribarà fins als anys setanta, ja que l'escena acadèmica dels estudis sobre administració pública estava centrada en aproximacions pròpies del dret administratiu o de l'escola francesa de la ciència de l'administració. Professors com Gloria Regonini, Luigi Bobbio o Bruno Dente a Itàlia, Yves Meny, Jean-Claude Thoenig o Corinne Larrue a França, Peter Knoepfel a Suïssa, Fritz Scharpf o Renate Mayntz a Alemanya, o Brian Hogwood, Lewis Gunn o Jeremy Richardson a la Gran Bretanya, van seguir una línia molt marcada per les aportacions de Charles Lindblom o Aaron Wildavsky a les universitats de Yale o Berkeley, on la perspectiva política del procés polític era clau, entenent aquest procés com un espai d'interacció entre actors, institucionals o no, que acabaven determinant el resultat final de normes i polítiques d'aplicació.

Bruno Dente no pot entendre la docència sobre polítiques públiques des d'una perspectiva que no incorpori la mirada inductiva, partint de l'anàlisi de casos concrets, amb una atenta mirada a la cronologia dels fets, el mapa d'actors i d'interaccions entre ells i els condicionants de la decisió. No és un tema menor, ja que marca una manera de fer que t'obliga a estar constantment relacionant teoria i pràctica i construint categories analítiques que cal fonamentar i contrastar constantment amb la realitat canviant.

No és estrany, doncs, que jo mateix, però també altres professors d'aquesta casa, com Ricard Gomà, Núria Font, Raquel Gallego, el

---

tristament desaparegut i enyorat Francesc Morata i molts d'altres, considerem clau el mestratge de Bruno Dente i d'altres com ell que han ajudat al fet que, a Espanya, l'anàlisi de polítiques públiques i la gestió pública es considerin bàsicament matèries pròpies de l'especialitat de la ciència política, i només marginalment de camps acadèmics que en altres indrets són centrals, com l'economia, l'enginyeria o la gestió empresarial.

Aquest conjunt d'aspectes apareixen citats en les cartes de professors com Josep Maria Vallès, Fernando Vallespín o Pere Vilanova, que amb les seves aportacions van fer que el Consell de Govern de la UAB acceptés de forma absolutament majoritària la proposta de la Facultat de nomenar doctor *honoris causa* el professor Bruno Dente.

No puc acabar sense esmentar el gran paper que va també va tenir el professor Dente en la configuració del Màster de Gestió Pública de la UAB, que es programa sense interrupció des de l'any 1989. Precisament aquell any, i com a forma de demostrar la voluntat de connectar aquell programa nou, totalment innovador, en el panorama de postgraus de tot l'Estat, es va fer un seminari sobre gestió i anàlisi de polítiques públiques, finançat per l'Escola d'Administració Pública de la Generalitat de Catalunya que dirigia aleshores el professor Joaquim Ferret, on van participar el mateix Charles Lindblom, Jeremy Richardson, Jean-Pierre Nioche, Les Metcalfe, Michael Barzelay i Bruno Dente. Aquesta va ser una gran ocasió per situar la nostra facultat i el seu postgrau en plena sintonia internacional. Els primers anys, el professor Dente venia a fer algunes classes del Màster per ajudar a consolidar-lo. Avui, trenta anys després i convertit en màster interuniversitari (UAB-UPF-UB), continua funcionant sota la coordinació del professor Ismael Blanco.

Estem, doncs, molt satisfets i en som plenament deutors, dels fruits que ha anat donant aquesta llarga col·laboració no només entre persones que s'aprecien i s'estimen, sinó també entre institucions i espais

---

de docència i recerca. Avui retem un merescut homenatge a qui crec que orgullosament se sent un teòric de la pràctica.

És per tot això que tinc el plaer, l'honor i el privilegi de demanar a la Rectora Magnífica de la Universitat Autònoma de Barcelona que s'atorgui el grau de doctor *honoris causa* a Bruno Dente.

DISCURS
DE
BRUNO DENTE

Public Policy Analysis: Deux ou Trois Choses que Je Sais d'Elle

I am extremely grateful for the honour that the UAB has bestowed on me today. Even if I have a lingering feeling that I do not really deserve it, I am not only very happy to receive it but also very proud of it. It shows that my efforts of the past fifty years have been recognized as worthwhile by my colleagues and friends.

My pride, however, does not prevent me from understanding that this doctorate has not been awarded to me in recognition of any earth-shattering “discovery” able to alter the evolution of the political sciences. Of course, it is also not a prize meant to encourage a promising young scholar to keep up the good work and keep searching for new and more important results. I suspect that it is, rather, a reward for a career in which—using the work of much more deserving scholars—I have tried to develop a way of looking at the governmental process that allows us to better understand it, and, as I will explain in a minute, to “do something” in order to improve the chances of getting the desired results in solving collective problems.

It is therefore only natural that I use this opportunity to summarize what I think I have learned during my career and what, in my opinion, we know and still do not know about public policymaking, that is, how we should proceed in trying to solve collective problems.

As some of the less-young members of this audience will certainly have already recognized, I borrowed the title of my speech from an old movie by Jean-Luc Godard in which he narrates 24 hours in the life of a not very lovable character: a middle class woman, an indifferent mother and part-time prostitute who is more interested in shopping than in anything else. The choice seems appropriate not because I assimilate my subject matter—public policy analysis—to the protagonist of Godard’s movie but rather because of the way in which it was filmed. This manner of filming resembles the way I assembled the different elements that form the *deux ou trois choses* that I will present in this speech (which are actually are six or seven). The movie had no real script, in the traditional sense of the word, and even less did it have a narrative line with a well-defined plot. In an extreme version of the *Nouvelle Vague*, it was partly improvised by actors wearing earpieces who, in the middle of a scene, were forced to answer surprise questions posed by Godard himself. Furthermore, Jean-Luc Godard, enraged with the actress playing the leading role—Marina Vlady—for having refused his marriage proposal, was no longer on speaking terms with her. He communicated with her not in person but only through his collaborators or through the earpieces. If one add that *Deux ou trois choses* was filmed only in the morning because the afternoons were devoted to shooting a different movie in order to help a producer friend who had financial difficulties, one may be surprised that the movie was made at all.

Now, I feel that the way my generation of scholars—mostly European continental—developed their approach to the study of public policies resembles the apparently chaotic process that I have just described. Not having had any formal training in the discipline—actually, we were the very first to teach it in our universities—we assembled different elements coming not only from the American tradition dating since Lasswell but also from public administration, organizational sociology, law, public and development economics, game theory, urban planning, etc. One must also remember that people of my age were students in 1968.

If we were quickly forced to abandon our utopian hopes, we nevertheless maintained the idea that modern philosophers had to try to change the world—even if only in the pretty tame way that I will describe later on. It was this foundational multidisciplinary, coupled with the imperative to produce what Lindblom called “usable knowledge,” that shaped how we were thinking and doing research.

Of course, what I will present here is my personal view of the discipline. There are other perfectly legitimate ways of looking at public policies. And some of them are nowadays much more widespread than my own version. Let me give you an example. One of the central concepts of public policy analysis as I know it—the resources of the actors—is totally ignored by the vast majority of textbooks on public policy. But since the UAB has awarded to me this doctorate for my work, I think that I have the right and the duty to present my own approach without discussing the competition. The audience of this speech will certainly be able to form its own opinion without an explanation by me of the advantages of my *démarche*. I just hope that the necessary synthesis and the inevitably technical nature of some passages does not too much obscure the general message of my presentation.

The first thing that I know about public policy analysis is that it is about empirical research. At the end of the day it is nothing more and nothing less than a set of concepts that are useful for investigating the reality of the governmental process—and, more generally, the ways that collective problems are tackled, solutions are sought, programs are formulated, decided, and implemented, and outcomes are evaluated. It might look peculiar, or downward eccentric, to start my presentation in this way, but as a matter of fact this is exactly how it emerged for me and for many of my colleagues. We were deeply frustrated by our inability to reconcile the concepts we had learned during our education in law, public administration, or sociology with what we were observing when researching the workings of the political/administrative systems.

We were looking for new ways of making sense of the processes we were interested in. With public policy analysis we found a new unit of analysis, the policy, an analytical space within which it was possible to arrange the different elements that we were gradually discovering to be relevant in such a way as to identify causal connections and give reasonable explanations of outcomes. This first point is less obvious than it seems: it basically means that public policy analysis is not about theory building through desk research, is not about designing complex taxonomies by introducing clever distinctions. It is rather the quest for analytical tools able to give the researcher the possibility to offer convincing explanations of what he or she is able to observe.

The second thing that I know about public policy analysis is that it is--and is meant to be—applied social and political research. If our explanations of what happened in a specific case are correct, it follows that we should be able to make predictions about what is likely to happen in a different case as a consequence of a policy decision and its implementation. This is a foundational element of our work: the idea that we are trying to improve the theory and practice of public policy making, by better understanding the reality of the policy process so that we can suggest ways of overcoming the obstacles that often make collective problems intractable. Our work is supposed to be useful to policy makers, whether they are politicians, civil servants, or policy advocates. Our work should enable them to manage the policy process in a way that helps them attain their goals. From my own experience as policy advisor, I can confirm that the ability to use the conceptual framework that the literature has gradually developed gives the analyst an advantage over the other experts—usually lawyers and economists. This framework allows us to cope better with the complexity of the policy process in contemporary political and administrative systems.

I will return to this point toward the end of my speech. For the time being, though, let me simply state, using the words of Aaron Wildavsky, that the *art and craft of policy analysis* works essentially at

---

the micro level. This is not a limitation. If all politics is local, as the Americans say, then all policy making is basically a micro process even if sometimes it has vast consequences that alter the real world in a very relevant way.

This brings me to the third thing that I know about public policy analysis. I want to stress that public policy making is about the interaction of actors with different values, different type of goals, different perceptions of the problem and of the context, different roles to play, different resources. Managing the process means trying to achieve a certain degree of coordination between the actors so as to avoid conflict as much as possible and to secure the engagement of those actors whose resources are needed to tackle the problems effectively. Sometimes, this coordination can be achieved through formal procedures. But in almost all cases, it happens through the informal means of adapting to unavoidable constraints and/or manipulating the elements of the game in such a way as to generate the desired behaviours. This centrality of the actors is—or should be—a fundamental element in public policy analysis. In the never-ending debate between structure and agency that characterizes historiography, public policy analysis is squarely on the side of agency.

Two well-known quotations can help clarify my point. The first comes from Alexis de Tocqueville and was used by Graham Allison in his seminal book *The Essence of Decision*:

I have come across men of letters who have written history books without taking part in public affairs, and politicians who have concerned themselves with producing events without thinking about them. I have observed that the first are always inclined to find general causes, while the second ... are prone to imagine that everything is attributable to particular incidents, and that the wires they pull are the same as those that move the world. It is to be presumed that both are equally deceived.

In other words it is the agency of men within a given context that makes change possible. But this does not mean that it is easy. As Machiavelli wrote 500 years ago:

It ought to be remembered that there is nothing more difficult to take in hand, more perilous to conduct, or more uncertain in its success, than to take the lead in the introduction of a new order of things, because the innovator has for enemies all those who have done well under the old conditions, and lukewarm defenders in those who may do well under the new. This coolness arises partly from fear of the opponents, who have the laws on their side, and partly from the incredulity of men, who do not readily believe in new things until they have had a long experience of them. Thus it happens that whenever those who are hostile have the opportunity to attack they do it like partisans, whilst the others defend lukewarmly....

Policy innovation, so much more when it is radical, has few friends and a lot of enemies, says Machiavelli. He acutely emphasizes how, on the one hand, it is often difficult to mobilize the support of the potential beneficiaries; and how, on the other hand, the laws naturally reflect the previous balance of power, the one that is necessary to alter.

The specificity of the political decision, especially when it seeks to introduce major changes, lies in the fact that the actors have structurally different and often conflicting goals. Also, their preferences are endogenous to the process. What I mean is that more often than not actors choose their goals on the basis of the goals of other actors. Contrary to what organizational consultants seem to believe, conflict and lack of cooperation are not the pathologies of badly designed or badly managed organizational systems. They are the often intended but sometimes unintended consequences of what we call democratic political systems. Think of horizontal subsidiarity, intergovernmental relations, and the division of powers.

Of course, the actors and their resources and strategies are not the only elements of the policy game. At least since the work of Theodore Lowi, we have known that the content of the decision affects the process and its outcomes. The concentration of costs and benefits strongly influences the likelihood of conflict and more in general the willingness of the stakeholders to engage in the process, i.e., to become actors who spend their resources. Fritz Scharpf has attracted our attention to how the ways in which the actors interact—the so-called patterns of interaction—are full of consequences for the policy process. The ability to shift the game from open conflict to negotiation or collaboration (and vice versa) can improve the chances of policy success. The literature on networks has also shown us how the form and properties of the policy network are important elements of the policy process in both the decision-making phase and the implementation phase. And John Kingdom has shown us how specific moments in time, the windows of opportunity, play a major role in making reforms possible. In particular, a change in policy often requires some sort of discontinuity in the decisional context. As Leonard Cohen wrote in one of his few optimistic songs, “There is a crack, a crack in everything. That’s how the light gets in”.

But consideration of these elements, relevant as they are, should not overshadow the lesson taught by Charles Lindblom: it is partisan mutual adjustment, the agreement between actors with different and sometimes divergent goals, not some ill-inspired revival of the rational model of policy making, that makes our democratic systems viable. Even when confronted with terrible contemporary problems—growing inequality, climate change, terrorism, immigration, to name a few—we must resist the temptation to believe that the solution lies in radically changing how we treat collective problems. To generate durable and sustainable policy reforms, what we need is the work of policy entrepreneurs able to shape the content of a proposal as well as the process of adoption and implementation in such a way as to gain the consensus of the necessary actors—those who control the resources that are necessary if the policy is to be successful.

This brings me to my fourth point. Public policy analysis is about understanding and managing complexity in the public sphere. During my—alas!—long career I have investigated a wide range of policies: intergovernmental relations, environmental protection, urban policies and planning, social and economic local development, and bureaucratic reform at all territorial levels. These policies have a couple of things in common. In the first place, they are complex, in the sense that many different types of actors with different goals play a major role. In the second place, the actors are usually organizations—sometimes in the private sphere, more often in the public sphere. In this specific field the necessary coordination between the actors has seldom been achieved through the usual mechanisms of hierarchy or market competition. The public organizations often had their own autonomous legitimacy, and the private actors were usually NGOs not interested in financial gain. The necessary strategies were therefore much more complex and diverse and implied the ability to substantially modify the policy process. It is when applied to just this type of situation that the conceptual framework of public policy analysis is most useful. A friend of mine once said that using public policy analysis to study routine decisions is as dumb as shopping for groceries with a Ferrari. But when complexity is a fundamental feature of policy, the conceptual framework prevents oversimplification when used for explanatory purposes and mainly when the task ahead is to design *effective* policies.

My next point is a little more complicated. It pertains to the importance of institutions. Of the three “I’s” that are important in public policy literature—ideas, interests, and institutions—I have always privileged interests. I find it easier to explain and predict the behaviour of actors by assuming that this behaviour is purposive, in the sense that the goal or goals they pursue are derived from their perceived self-interest. Ideas of course are important insofar as they shape the values of actors, suggest causal links between problems and solutions and, at the macro level, constrain individual behaviours (the cognitive context).

The effects of institutions on policy are more difficult to pinpoint. Although this relation is probably the basic research question that I have addressed over the last fifty years, and although a lot of my advisory work has been about institutional design, or may be exactly for this reason, what I know about institutions is limited and rather disappointing. I know that institutions are important. I know that the same institutional setting in a different context can produce very different and sometimes opposite outcomes. I suspect that institutions should be adapted to the nature of the problems they are supposed to confront. I believe that institutionalization can have the double effect of creating new actors and of establishing the relevance of a specific policy problem—think, for example, of the creation of Departments for Environment in the 1970s and 1980s. I believe that actors can improve their chances of attaining their goals by using institutions. But this is really all I know about institutions with different levels of certainty. It is not much.

So when I hear a politician or a scholar state with great emphasis that this or that institutional reform will definitely produce great or terrible results, I always get a bit angry. I have spent my life studying the importance of institutions and I still do not have many certainties. How can they be so certain?

As I approach the end of my speech, I think that it is appropriate for someone who has been in the field for more than 40 years to offer some advice on the work that must be done in order to improve our knowledge and give better advice to policy makers.

By and large, we can say that the research strands of public policy analysis are three: the study of policy decisions, the study of policy implementation, and policy evaluation.

As far as the study of policy decisions is concerned—and in particular the study of policy innovation— we have made a lot of progress. We

---

know, for instance, that in order to maximize the chances of success, we have to design the content of the policy, the instruments to use, and the process of adoption all together, as one integrated package. In light of these requirements, I am not terribly impressed by some of the literature on policy formulation and policy design. I feel that too often it is mostly descriptive or classificatory in nature and does not help either the analyst or the advisor to clarify the causal links between the behaviour of the actors and policy success. Nevertheless, we have accomplished a lot in the study of policy decisions and policy innovation. This does not mean that there is no more work to be done. The radical changes in political systems that we have been witnessing in recent years represent a major challenge to the established way of doing things; may be the lessons we have drawn from our research are no longer valid. But at least we know which elements we need to take into account in order to design effective strategies.

The same degree of success cannot be attributed to implementation research. This is a bit paradoxical, because it is exactly the possibility of studying the process of implementing complex policies through the new approach that has persuaded many scholars to abandon the strictures of the public administration tradition. It is difficult to over-emphasize the impact that the pioneering studies of Aaron Wildavsky and Eugene Bardach had on my generation. But we must admit that today we do not know much more than we knew 40 years ago. In my opinion, this is an important field of research that should be explored using new conceptual tools.

And finally, there is evaluation research. This is a field in which public policy analysis competes with other disciplinary traditions. Therefore, it is important to define what is the added value, and eventually the aim, of using our conceptual framework for evaluative purposes. To be blunt, I would say that we policy analysts would be advised to leave the field of impact evaluation and the overall goal of increasing the accountability of policy makers to economists. I say so partly because they are

---

better equipped to produce credible analyses with all the “scientific” trimmings that appeal to the media and politicians. And partly because in the complex policies that represent our elective object of research, the use of counterfactual analysis, randomized control trials, and all the paraphernalia of so-called evidence-based policy making are, to my mind, a dead end. This is because the relationships between research, policy, and practice are complex, multi-factoral, nonlinear, and highly context-specific. Policy analysts would fare much better if they stuck to their specialty, the analysis of actors’ behaviour. This implies, in the first place, the necessity of evaluating the policy by asking whether it has modified the behaviour of the target group in the desired direction and by the desired amount. This means forgetting about final outcomes and concentrating on how and why the policy had been successful in bringing about the desired behavioural changes. Methodologies and techniques like process tracing can help make our evaluations more rigorous. But if we are to learn what works and what does not work as we try to solve collective problems, it is important is to keep in mind the decisional space of the policy makers, what they realistically can do.

It is now time to close my presentation, and I will do so by bundling together all the remaining things that I know, or that I suspect.

In the first place, I know that we do not have a general theory of policy making and implementation, and I suspect that it is also impossible to build one. The reason lies not only in the contextual nature of the policy game but also, and more fundamentally, in the fact that our own work modifies the object of our study. Actors learn and adapt their behaviour not only in light of their own experience but also in light of the research that we do. Through education and training, the cognitive endowment of politicians, civil servants, representatives of interests groups, and, obviously, experts has been progressively modified and enriched. As a consequence, they have changed their strategies and preferred courses of actions, which makes our previously valid interpretations and advice less useful.

This is why, on the one hand, it is better to stick to the micro-foundations that are unlikely to change, and on the other to concentrate on middle range or partial theories that not only are linked to specific contexts but probably also have a limited shelf life. In my own work, I have concentrated on strategies for policy innovation and, more recently, on causal mechanisms explaining successful implementation. This work at least offers a sort of checklist that the policy designer can consult to quickly assess the feasibility of a policy.

This brings me to a second lesson that I am very convinced of. We learn very little by studying policy failures; the study of policy success is much more likely to generate new and useful knowledge. The focus on policy failures at its best only produces negative results, by pointing out elements that generate decisional blocks and/or implementation gaps. And even then the researcher cannot be sure that under different circumstances the same elements would not have totally different effects. In a simpler world, it was probably understandable, even if not totally justified, to optimistically assume that policies should work as intended. But today, after so many failures, we know that effective policy innovation is extremely difficult and good policies, at least in the sense that they achieved the desired results, are rather the exception than the rule. It stands to reason therefore that there it should be some specific feature explaining the good results. The ability to identify that feature has the potential to enrich our knowledge about the policy process. Apart from any other consideration, successful policies are easier to study—after all, the actors are eager to let the world know about their success. Successful policies are easier to study and they are much less depressing for the researcher.

One very last point. As I already said public policy analysis is about complexity and from this conviction I developed the following statement, which I jokingly call the first and only Dente law of policy making. It goes like this:

In order to solve a complex policy problem, the policy making process must exhibit the same amount of complexity—at least in the sense that the number and diversity of actors involved should reflect the types of interests affected by the problem or by the solution

In other words, trying to solve complex policy problems by drastically simplifying them is stupid and dangerous. At a time when populist leaders base their message and gain popularity by promising miraculous solutions, it seems to me appropriate and indeed to be the duty of every student of politics to recall Jacob Burckhardt's famous warning against the terrible simplifiers, "these ruffians...who will one day descend upon our old Europe". Or, to borrow the words of a great friend and colleague who left us much too early, Luigi Bobbio: democracy does not live in Gordium. Emulating the example of Alexander can only end in failure.

This, I think, is the most general lesson that can be drawn from the practice of Public Policy Analysis. It teaches us humility and patience. It reminds us that all the solutions we are likely to find are only partial. And that the complexity of modern societies is not something we must be afraid of.

Thank 'you.

DISCURS
DE
MARGARITA ARBOIX
RECTORA DE LA UAB

Degana de la Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia,
Dra. Laura Feliu,
Alcaldes de Cerdanyola i de Barbera del Vallès,
Regidor de l'Ajuntament de Cerdanyola,
Dr. Bruno Dente, professor d'anàlisi de polítiques públiques del
Politècnic de Milà,
Dr. Joan Subirats, padrí de la cerimònia,

Vicectors/Vicectors,
Degans/Deganes,
Caps de departament,
Professors/Professores, Estudiants, Personal d'Administració i
Serveis,
Amics/Amigues,

En primer lloc, vull donar la més efusiva benvinguda al nostre Claustre de professors al Dr. Bruno Dente i expressar-li la meva enhorabona. *Congratulazioni*.

És un plaer haver investit avui doctor honoris causa per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) un professor d'un país culturalment i físicament proper, que és especialista en temes de governança, de gestió pública i d'anàlisi de polítiques públiques, i que va estar vinculat al procés de creació dels estudis de la Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia.

Les seves línies de treball, directament o indirecta, formen part del que aquesta Universitat sempre ha tingut en la seva agenda de recerca, de docència, de gestió i de preocupació social.

Com ja ens ha explicat el seu padrí, la pregunta que sempre ha preocupat el professor Dente és com, en les polítiques públiques, es pot governar democràticament i amb cert sentit de responsabilitat, tenint en compte els valors democràtics, el saber científic i la responsabilitat social.

Sovint, veiem en molts àmbits com s'analitza la capacitat d'innovació, d'adaptació i de renovació dels poders públics davant una societat que ha après, amb grans dificultats, a moure's en els nous paràmetres de la "revolució" tecnològica, l'empoderament social, els canvis socioeconòmics i migratoris i els moviments socials.

En aquests àmbits d'estudi en què participa el Dr. Dente ens trobem amb un professor —segurament molt conegut per tots vosaltres—, que és Robert Dahl; un professor de ciència política de la Universitat de Yale, i del qual vaig llegir —fa molts anys— uns articles sobre els límits de la democràcia. Ell va aportar criteris per avaluar els sistemes polítics. Així, el 1961 va publicar *Qui governa?*, un estudi en què analitzava com es distribueix el poder i sota quins mecanismes ho fa. Ho tractava superant el component institucional, qüestionant-se qui té la capacitat efectiva i real d'influir en les eleccions clau de la política pública, atès que "el poder polític és el poder de prendre decisions". Va demostrar com la pràctica política confirmava el pressupòsit teòric que tots els grups tenen la mateixa capacitat efectiva de fer-se sentir i influir sobre les decisions públiques, i que l'exercici de la democràcia als Estats Units era, en efecte, pluralista. Segons Dahl, el nucli de la democràcia es trobava en el principi de la igualtat política, amenaçat sempre per les interferències del poder econòmic i les dificultats d'instrumentalitzar un sistema institucional i un conjunt de pràctiques amb capacitat de fer-lo real.

Tal com ens ha manifestat en la seva lliçó magistral, el nostre doctor honoris causa ha treballat força per endreçar algunes de les qüestions que a Dahl, durant els anys cinquanta i seixanta, ja el preocupaven profundament.

Vull assenyalar que, en qualsevol conversa dels mitjans públics i/o privats, sovint, es pot constatar l'obsessió per fer que la gestió de les administracions públiques —i entre aquestes, la gestió de les universitats— sigui més eficaç i eficient.

Ara bé, com tots coneixem, la realitat és que l'administració pública —tant la seva tradició com la seva organització— estan molt burocratitzades. I constatem que la dependència política i financera que pateix fa molt difícil l'aplicació generalitzada de tècniques, d'indicadors i de contractes programa, que sovint són utilitzats en el sector privat, i que permetrien —sense cap mena de dubte— que una administració pública com la universitària pogués aplicar-los, i esdevenir molt més eficient, desburocratitzada, flexible i resolutiva. En això ha treballat molt el nostre nou doctor honoris causa, tal com ho constata ell mateix en els seus estudis i també tal com ho ha destacat en la seva lliçó magistral d'avui: *“Les institucions públiques tenim un paper important en la determinació dels èxits i/o fracassos en les polítiques públiques. I al centre d'aquestes estan els diferents actors amb els seus objectius, valors, rols, recursos i estratègies. El que al final compta, però, és la capacitat dels actors per crear consens”*.

Per això, les constatacions d'aquests distingits científics ens han de refermar en la idea que les solucions dels problemes i la recerca del futur s'han de consolidar amb l'aportació col·lectiva i la concreció consensuada.

Moltes vegades, en el marc de la nostra universitat i en el marc social i polític —tant nacional com internacional— del nostre país, podem constatar que el funcionament de la democràcia és molt complex. Així,

---

veiem com cada vegada van apareixent més col·lectius que reclamen el seu paper en els mecanismes de decisió i en els resultats de l'acció dels poders públics. I això és positiu, perquè indica que la societat creix i s'empodera; però també implica més complexitat. Cal trobar, doncs, conjuntament, la manera millor de gestionar aquesta complexitat, exigint als poders públics que no defugin la seva part de responsabilitat. De fet, podríem dir que aquests aspectes també els destacava el professor Dahl en altres contextos i en altres democràcies.

Crec que el doctor que avui s'incorpora al nostre Claustre és un exemple del que implica la reflexió sobre aquests aspectes del nostre treball diari, i els seus coneixements són una gran aportació a l'anàlisi de les polítiques públiques, dels processos de governança de les institucions públiques i de com podem gestionar-les millor i utilitzar-les adequadament.

D'una altra banda, és ben cert que els problemes de governança i de la gestió quotidiana de la nostra administració, els posem sovint sobre la taula i intentem donar-los alternatives; però tots sabem les dificultats que implica aquest debat, tant des del punt de vista de l'orientació com de la possibilitat de trobar-hi solucions adients. És per això que avui estan reflectides en el Pla Estratègic 2018-2030 de la nostra Universitat.

Paral·lelament, el professor Dente és una persona compromesa amb el camp de l'urbanisme sostenible i les polítiques ambientals, i ha treballat en la seva avaluació, fent propostes per tractar els diferents problemes. Aquests són aspectes fonamentals que s'han d'implementar en els nostres estudis i en la gestió —present i futura— del nostre campus. A més, aquest any la UAB el dedica a l'emergència climàtica i les polítiques ambientals, en el marc del profund compromís amb el programa dels disset objectius que l'Assemblea General de les Nacions Unides va adoptar en l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible.

Estic convençuda que les aportacions que el Dr. Dente ha fet durant la seva dilatada trajectòria científica ens ajudaran a caminar més fàcilment per aquests debats i ens facilitaran trobar sortides als atzucacs que, segurament, ens apareixeran. I, en tot cas, sempre podrem compartir amb ell els interrogants i les possibles respostes.

És per tot això que, avui, davant un panorama en el qual, sovint, el privat es posa davant del que és públic; en el qual observem una pèrdua del valor que té el concepte de servei públic i la negativa per part d'alguns poders polítics d'assumir el creixement del sector públic quan apareixen moments de restriccions financeres, el nomenament del Dr. Bruno Dente com a doctor honoris causa és una alenada d'aire fresc, amb un reconeixement i una defensa de les institucions públiques i democràtiques, en què el consens ha de ser la base per trobar solucions.

Per tant, crec fermament que aquesta Universitat ha pres una molt bona decisió proposant —i fent efectiu avui— el nomenament del professor Bruno Dente com a doctor honoris causa per la Universitat Autònoma de Barcelona.

Gràcies, professor Dente. És un orgull i un plaer per a la Universitat Autònoma de Barcelona que us incorporeu al nostre Claustre de professors doctors.

CURRICULUM VITAE
DE
BRUNO DENTE

Nascut a Milà el 17 de juny de 1946 i llicenciat en Dret amb matrícula d'honor a la Universitat Catòlica del Sagrat Cor de Milà el 1969, Bruno Dente és professor honorari de la Universitat Politècnica de Milà, on des de 2001 ha estat catedràtic d'Anàlisi de les Polítiques Públiques. També a la Universitat Politècnica de Milà ha presidit el Centro per le Amministrazioni e le Politiche Pubbliche (CAPP) i és *fellow* de l'Alta Scuola Politecnica. Ha presidit la Comissió d'Avaluació de la Universitat Politècnica de 2002 a 2010 i des de l'1 de gener de 2011 fins al 31 de desembre de 2015 ha estat membre del Consell de Govern d'aquesta universitat. És, a més a més, coordinador de la direcció científica de la Fondazione Universitaria per la Formazione delle Amministrazioni Pubbliche - FUAP.

Activitat docent

A partir de 1974 ha ensenyat com a professor associat, titular i catedràtic a la Universitat de Sàsser, la Universitat de Bolonya (on ha creat els primers estudis oficials d'Anàlisi de les Polítiques Públiques a Itàlia), l'Escola Superior d'Administració Pública d'Itàlia, l'Institut Universitari d'Arquitectura de Venècia i la Universitat Politècnica de Milà. Ha ensenyat també com a professor visitant a la Universitat de Catània, la Universitat de Rennes, la Universitat Autònoma de Barcelona i l'Institut d'Estudis Polítics de Bordeus. Ha format part de diversos programes de doctorat a la Universitat Politècnica de Milà, la Universitat de Pavia i l'IMT de Lucca. A més a més, ha dirigit les primeres dues edicions del màster EMPFF (gestió pública) a la Universitat Politècnica de Milà. És membre, des de la seva fundació, del comitè de direcció de la Escola Universitària de Gestió (SUM) del MIP - Universitat Politècnica de Milà. Ha estat nomenat *fellow* de l'Alta Scuola Politecnica, que agrupa les universitats politècniques de Milà i de Torí.

Activitat de recerca

El seu camp de recerca comprèn l'estudi de les administracions públiques i de les polítiques públiques. En aquest camp ha publicat i curat en quaranta anys d'activitat més de 25 volums, a banda de molts articles i capítols de volums col·lectius en italià, anglès, francès i espanyol (vegeu l'annex). El seu índex *h* és de 25. Ha dirigit nombrosos grups de recerca en l'àmbit del cinquè i sisè programes marc de la UE i dels programes italians de recerca ESF i PRIN. Ha desenvolupat períodes d'investigador visitant a l'Institute of Local Government Studies de la Universitat de Birmingham, el Wissenschaftszentrum de Berlín i el Laboratoire Interdisciplinaire d'Evaluation des Politiques Publiques de l'Institut d'Estudis Polítics de París. A l'Istituto per la Ricerca Sociale ha fundat i dirigit l'Area di Ricerca sulle Politiche Pubbliche coordinant més d'un centenar de projectes encarregats per administracions internacionals, nacionals, regionals i locals, i per fundacions, associacions, empreses públiques i privades.

Activitat institucional

1. Des del març de 2016 fins al gener de 2017 ha estat comissionat extraordinari a l'Escola Nacional de l'Administració d'Itàlia.
2. Ha presidit, a partir de 1994, les comissions d'avaluació de l'Institut Universitari d'Arquitectura de Venècia (1995-1997), de la Universitat de Bolonya (1995-2000) i de la Universitat Politècnica de Milà (2002-2010).
3. Ha presidit i/o ha format part de les comissions d'avaluació o dels organismes independents d'avaluació de la Província de Bolonya, de la Província de Ravenna, de la Regió de la Toscana, de l'Ajuntament de Bolonya, de la Cambra de Comerç de Milà i també del Servei de Control Intern de la Regió de la Campània.
4. Ha presidit diverses comissions d'estudis de la Presidència del Consell de Ministres d'Itàlia, en el Departament de la Funció Pública, entre les quals la comissió de política de personal (1993), la de l'alta direcció (1994) i la de formació en el sector públic (1997).
5. Ha presidit el grup de treball instituït pel llavors ministre de Funció Pública, Franco Bassanini, que ha preparat el text del Decret legislatiu 286/1999 de reforma del sistema dels controls interns.

-
6. Ha assessorat el Servei de Control Intern del llavors Ministeri del Tresor, dels Pressupostos i de la Programació Econòmica d'Itàlia contribuint a l'elaboració de les directives dels ministres en funcions (1996-2000).
  7. Ha format part el 2000-2001 del Comitè Científicotècnic per a la Programació i el Control Estratègic a les Administracions de l'Estat, en la Presidència del Consell de Ministres d'Itàlia.
  8. Ha format part entre 1999 i 2001 del consell de govern de l'INVALSI (institut per a l'avaluació de l'escola italiana).
  9. Ha format part, des de la seva constitució, del Comitè Científicotècnic del Projecte NUVAL, promogut pel Departament de la Funció Pública, pel Departament de Polítiques de Desenvolupament i pel FORMEZ, per donar suport a la creació i al funcionament de les comissions d'avaluació de les inversions públiques en les administracions centrals de l'Estat italià i en les regions (2000-2009).
  10. Per encàrrec de la Comissió Europea (DG Regio) ha codirigit la redacció de la guia per a l'avaluació de les polítiques i dels programes de desenvolupament econòmic i social (EVALSED) (2002-2004).
  11. Ha format part de la Comissió d'Estudi sobre l'Avaluació instituïda pel ministre Luigi Nicolais.
  12. Ha participat a la consulta convocada pel ministre Renato Brunetta amb referència a la preparació de la Llei 15/2009 i del Decret legislatiu 150/2009 sobre la introducció de mesures per avaluar l'actuació de les administracions italianes, i se l'ha pogut sentir parlar sobre les dues disposicions en el curs de les audicions mantingudes a la Cambra de Diputats.

El 2001 l'Associació Italiana d'Avaluació AIV li ha atorgat el premi de Precursor de l'Avaluació a Itàlia.

Volums dels quals és autor, coautor o curador

1. *Contrattazione e consultazione nel pubblico impiego britannico*, Milà, Giuffrè, 1971.
2. *La riforma degli enti locali*, Milà, Regió Llombardia, 1975 (curador).
3. *Il governo locale in Europa*, Milà, Edizioni di Comunità, 1977 (amb L. J. Sharpe i R. Maintz).

-
4. *Il decentramento urbano: un caso di innovazione amministrativa*, Milà, Edizioni di Comunità, 1978 (amb G. Regonini i A. Pagano).
  5. *Le Comunità Montane in Emilia Romagna*, Milà, Giuffrè, 1983 (curador).
  6. *Il controllo dell'inquinamento atmosferico, analisi di una politica regolativa*, Roma, Officina, 1984 (amb P. Knoepfel, R. Lewanski, S. Mannozi i S. Tozzi).
  7. *Le relazioni centro periferia*, Milà, Giuffrè, 1984 (curador).
  8. *Governare la frammentazione - Stato, Regioni ed enti locali in Italia*, Bolonya, Il Mulino, 1985.
  9. *I processi decisionali nelle aziende municipalizzate di trasporto*, Milà, Giuffrè, 1987 (curador).
  10. *The Dynamics of Institutional Change: Local Government Reorganization in Western Democracies*, Londres/Beverly Hills, Sage, 1988 (curador juntament amb F. Kjellberg).
  11. *Politiche pubbliche e pubblica amministrazione*, Rimini, Maggioli, 1989.
  12. *Metropoli per progetti*, Bolonya, Il Mulino, 1990 (amb L. Bobbio, P. Fareri i M. Morisi).
  13. *Le politiche pubbliche in Italia*, Bolonya, Il Mulino, 1990 (curador).
  14. *L'efficacia dei poteri locali*, Bolonya, Il Mulino, 1991 (curador).
  15. *Industria e ambiente*, Bolonya, Il Mulino, 1991 (curador juntament amb Pippo Ranci).
  16. *Il governo locale possibile - Poteri e operatività delle autonomie locali in Lombardia*, Milà, Franco Angeli, 1992 (curador juntament amb G. Gario).
  17. *Environmental Policy in Search of New Instruments*, Amsterdam, Kluwer Nijoff, 1995 (curador).
  18. *Riformare la pubblica amministrazione*, Torí, Edizioni della Fondazione Giovanni Agnelli, 1995 (curador).
  19. *In un diverso Stato - Come rifare la pubblica amministrazione italiana*, Bolonya, Il Mulino, 1995 (2a ed. 1999).
  20. *Governare con il federalismo*, Torí, Edizioni della Fondazione Giovanni Agnelli, 1997 (curador).
  21. *The Waste and the Backyard - The Creation of Waste Facilities: Success Stories in Six European Countries*, Dordrecht, Kluwer Academic Publishers, 1998 (curador juntament amb P. Fareri i J. Ligteringen).

-
22. *Valutare per governare – Il nuovo sistema dei controlli nelle pubbliche amministrazioni*, Milà, Etas, 1999 (curador juntament amb G. Azzone).
  23. *Gli sportelli unici per le attività produttive: fallimento o rilancio?*, Florència, Passigli, 2007 (curador juntament amb F. Bassanini).
  24. *La politica della privacy tra tutela dei diritti e garanzia dei sistemi*, Florència, Passigli, 2009 (curador juntament amb N. Lugaresi i M. S. Righettini).
  25. *Change Management nella Pubblica Amministrazione: una proposta*, Milà, Franco Angeli, 2009 (curador juntament amb F. Butera).
  26. *Le decisioni di policy*, Bolonya, Il Mulino, 2011.
  27. *Understanding Policy Decisions*, Berlín, Springer Verlag, 2014.
  28. *Decisiones Públicas – El análisis y estudio de los procesos de decisión en políticas públicas*, Barcelona, Ariel, 2014 (amb J. Subirats).
  29. *EXPOst – Le conseguenze di un grande evento*, Bolonya, Il Mulino, 2018 (amb S. Busetti).

Articles o capítols publicats en revistes o llibres internacionals

«Urban Policy and Political Legitimation: The Case of Italian Neighborhood Councils», *International Political Science Review*, 1980, vol. 1, núm. 2 (amb G. Regonini).

«Administrative Networks and Implementation Effectiveness: Industrial Air Pollution Control Policy in Italy», *Policy Studies Journal*, 1982, vol. 11, núm. 1 (amb R. Lewanski).

«Implementing Air Pollution Control in Italy: The Importance of the Political and Administrative Structure», a: P. B. Downing and K. Hanf (ed.), *International Comparisons in Implementing Pollution Laws*, Boston, Kluwer/Nijoff, 1983 (amb R. Lewanski).

«Centre-Local Relations in Italy: The Impact of the Legal and Political Structures», a: Y. Mény, V. Wright (ed.), *Centre-Periphery Relations in Western Europe*, Londres, Allen and Unwin, 1985.

«Intergovernmental Relations as Central Control Policies: The Case of Italian Local Finance», *Environment and Planning C: Government and Policy*, 1985, vol. 3.

«Local Government Reform and Legitimacy», a: B. Dente, F. Kjellberg (ed.), *The Dynamics of Institutional Change: Local Government Reorganization in Western Democracies*, Londres/Beverly Hills, Sage, 1988.

«Politics and Policies in Italy», a: P. Lange, M. Regini (ed.), *State, Market and Social Regulation - New Perspectives on Italy*, Cambridge/Nova York, Cambridge University Press, 1989 (amb G. Regonini).

«Metropolitan Governance Reconsidered or How to Avoid Errors of the Third Type», *Governance*, 1990, núm. 1.

«Dix années d'innovations dans la production et la fourniture des services locaux: le cas de l'Italie», a: GREP-UNSPIC, *Performances des Services Publics Locaux - Analyse comparée des modes de gestion*, Paris, Litec, 1990, pàg. 381-400.

«Partisan Politics and Bureaucracy in Italian Local Social Policies», *International Review of Comparative Public Policy*, 1990, vol. 2.

«The Fragmented Reality of Italian Local Government», a J. J. Hesse, *Local Government and Urban Affairs in International Perspective - Analysis of Twenty Western industrialized Countries*, 1991, Nomos Verlag.

«Italian Local Services: The Difficult Road Towards Privatisation», a: R. Batley, G. Stoker (ed.), *Local Government in Europe - Trends and Developments*, Basingstoke, Macmillan, 1991.

«Incohérence ou éclatement de l'Etat?», a: B. Théret (ed.), *L'état, la finance et le social Souveraineté nationale et construction européenne*, Paris, La Découverte, 1995, pàg. 244-251.

«Introduction: The Globalization of Environmental Policy and the Search for New Instruments», a: B. Dente (ed.), *Environmental Policy in Search of New Instruments*, Amsterdam, Kluwer Nijoff, 1995, pàg. 1-20.

«From 1.5 Million Tonnes per Year to Zero: The End of Chemical Industrial Waste Dumping in the Adriatic Sea (Porto Marghera, Venezia) 1984/1988», a: M. Janicke, H. Weidner (ed.), *Successful Environmental Stories - A Critical Evaluation of 24 Cases*, Berlín, Edition Sigma, 1995, pàg. 74-88 (amb P. Fareri).

«El proceso de reforma de la Administración en Italia», *Gestión y Análisis de Políticas Públicas*, gener/abril 1995, núm. 2, pàg. 109-121.

«Evaluation Strategies and Analysis of the Policy Process», *Evaluation*, vol. 2, núm. 1, gener 1996, pàg. 51-66 (amb C. Radaelli).

«Sub-National Governments in the Long Italian Transition», *West European Politics*, vol. 20, gener 1997, pàg.176-193.

«La politique d'évaluation des politiques publiques», a: M. C. Kessler, P. Lascoumes, M. Setbon, J. C. Thoenig (dir.), *Evaluation des politiques publiques*, París, L'Harmattan, 1998, pàg.147-155.

«Siting Waste Facilities: Drawing Lessons from Success Stories», a: B. Dente, P. Fareri i J. Ligteringen (ed.), *The Waste and the Backyard - The Creation of Waste Facilities: Success Stories in Six European Countries*, Dordrecht, Kluwer Academic Publishers, 1998, pàg. 3-46 (amb P. Fareri).

«A Theoretical Framework for Case Study Analysis», a: B. Dente, P. Fareri i J. Ligteringen (ed.), *The Waste and the Backyard - The Creation of Waste Facilities: Success Stories in Six European Countries*, Dordrecht, Kluwer Academic Publishers, 1998, pàg.197-223 (amb P. Fareri i J. Ligteringen).

«Governing the sustainable development of Venice: Elements of the institutional planning procedure», a: I. Musu (ed.), *Sustainable Venice: Suggestions for the Future*, Dordrecht, Kluwer Academic Publishers, 2001, pàg. 227-261 (amb C. Griggio, A. Mariotto i C. Pacchi).

«Italy», a: H. Weidner i M. Janicke (ed.), *Capacity Building in National Environmental Policy*, Berlín/Heidelberg, Springer-Verlag, 2002, pàg. 261-285 (amb R. Lewanski).

«Competing Integration Principles in a Decentralising State», a: H. Bressers i S. Kuks (ed.), *Integrated Governance and Water Basin Management - Conditions for Regime Change towards Sustainability*, Dordrecht, Kluwer Academic Publishers, 2004 (amb A. Gorìa).

«Government or Governance of Urban Innovation? A Tale of Two Cities», *DISP*, vol. 162, núm. 3/2005, pàg. 41-52 (amb L. Bobbio i A. Spada).

«The Law as a Policy Resource: Some Scattered Thoughts», a: S. Narath i F. Varone (ed.), *Rediscovering Public Law and Public Administration in Comparative Policy Analysis: a Tribute to Peter Knoepfel*, Lausanne, Presses polytechniques et universitaires romandes, 2009.

«The Transformation of Regional and Local Governments: Implications for Environment Policy Integration», a: A. Gorìa, A. Sgobbi, I. von Homeyer (ed.), *Governance for the Environment - A Comparative Analysis of Environmental Policy Integration*, Cheltenham-Northampton, Edward Elgar Publishing, 2010, pàg. 77-85.

«Measuring Governance in Urban Innovation», *Local Government Studies*, 2011, vol. 37, núm. 1, pàg.43-56 (amb P. Coletti).

«Drawing Lessons for Comparative Policy Analysis from the Study of the Evolution of Privacy Policy», *Journal of Comparative Policy Analysis*, 2011, vol.13, núm. 2, pàg.119-123.

«Models for determining the efficiency of student loans policy», *Journal of Higher Education Policy and Management*, 2011, vol. 33, núm. 4, pàg. 375-386 (amb N. Piraino).

«Recasting institutionalism: Institutional analysis and public policy», *European Political Science*, 2012, 11, pàg. 537-550 (amb C. Radaelli i S. Dossi).

«Focus on the finger, overlook the moon: the introduction of performance management in the administration of Italian universities», *Journal of Higher Education Policy and Management*, 2014, vol. 36, pàg. 225-237 (amb S. Busetti).

«Towards a typology of local development policies and programmes», *Local Economy*, 2014, vol. 29, pàg. 675-686.

«The Advantages of Proximity: Comparing Higher Education Policy in Scotland and Catalonia», *Journal of Comparative Policy Analysis*, 2015 (amb S. Buseti).

«Using process tracing to evaluate unique events: The case of EXPO Milano 2015», *Evaluation*, 2017, vol. 23, núm. 3, pàg. 256-273 (amb S. Buseti).

«Designing multi-actor implementation: A mechanism-based approach», *Public Policy and Administration*, 2018, vol. 33, núm. 1, pàg. 46-65 (amb S. Buseti).

«The mechanism of food waste prevention: theory, design and practice for changing behaviours», a: G. Capano, M. Howlett, M. Ramesh i A. Virani (ed.), *Making Policies Work – First- and Second-Order Mechanisms in Policy Design*, Edward Elgar, 2019, pàg. 59-75.

Cristina Riba Trepap, secretària general de la Universitat Autònoma de Barcelona,

CERTIFICO:

I. Que el Consell de Govern, en la sessió del dia 13 de juny de 2018, a proposta de l'equip de Govern, acordà:

Primer.- Nomenar el doctor Bruno Dente, doctor honoris causa de la UAB.

Segon.- Encarregar a la secretària general i al vicerector de Relacions Institucionals i de Cultura l'execució i el seguiment d'aquest acord.

Tercer.- Comunicar el present acord a la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia.

II. Que l'acta de la sessió en la qual es va prendre l'acord objecte d'aquesta certificació està pendent d'aprovació, la qual cosa es fa constar de conformitat amb el que estableix l'article 20.3 de la Llei 26/2010, de 3 d'agost, de règim i de procediment de les administracions públiques de Catalunya.

I, perquè en prengueu coneixement i tingui els efectes que corresponguin, signo aquest certificat.

TCAT P Maria
Cristina Riba
Trepap - DNI
46581557W
2018.06.14
12:49:20 +02'00'

Vist i plau
La rectora

TCAT P Margarita
Arboix Arzo - DNI
377165195
2018.06.14
16:01:35 +02'00'